

→ Yvan Vanden Berghe, *Onder geleerden*, Uitgeverij Polemos, Antwerpen, 17,50 euro

Door Roger Huisman

Ex-professor Yvan Vanden Berghe schrijft spannende campusroman

Yvan Vanden Berghe. FOTO RH

“Soms sloeg mijn fantasie op hol”

BRUGGE - Seks, mateloze ambitie en bedrog. Dat zijn de basisingrediënten van de tweede campusroman van Yvan Vanden Berghe. ‘Onder geleerden’ speelt zich af in het Antwerpse universitaire milieu. Professor-emeritus Vanden Berghe wil niet horen van een afrekening met de Universiteit Antwerpen. “Bij mijn afscheid nu bijna tien jaar geleden ben ik bejubeld. Wat in mijn boek speelt is niet de realiteit, maar ik schets zaken die konden gebeuren en die vaak in het echt zijn gebeurd. Gelukkig heb je in een roman die vrijheid.”

Vanden Berghe (75) doet weinig moeite om afstand te nemen van zijn alter ego. In het boek heet de professor geschiedenis Yvan Montagne, die net als de auteur geboren is in Brugge. Het boek heeft drie duidelijke verhaallijnen: de ongenadige machtsstrijd aan een fictieve universiteit, het einde van de Koude Oorlog en het met erotiek overgoten gekonkelfoes om aan de unief een baantje als docent of prof te bemachtigen. Afen toe komt de realiteit herkenbaar piepen. Zo verwijst Yvan Montagne naar “schijnheilige Limburgers” en “een onverstaanbaar dialect uitbrakende West-Vlamingen” die de macht in de socialistische partij overnemen. Of wordt hij tijdens een debat straal genegeerd door “een journaliste met een reusachtig ego en een adellijke titel”. Yvan Vanden Berghe weet hoe hij een spannend verhaal moet vertellen. Dit boek moet het daarom meer hebben van de narratieve kracht dan van literaire verfijning.

Om te beginnen een onfatsoenlijke vraag: hoe dicht zit uw boek bij de realiteit in het universitaire milieu?

Vanden Berghe: “Al wat erin staat, is min of meer gebeurd, of heb ik zien gebeuren. Ik wil nog eens uitdrukkelijk stellen dat het niet slaat op de echte Universiteit Antwerpen. Dat is het leuke aan een satirisch boek, je verzamelt verhalen en houdt de meest sappige over. Ik heb het niet over de dagelijkse routine. En laat me duidelijk zijn: Yvan Montagne bestaat niet echt. Ik heb aan vier Vlaamse univer-

siteiten gedoopt, waaronder de Universiteit Limburg, en gaf ook les in Nederland. Overall heb ik stukjes realiteit kunnen meepikken.”

Ik kan me moeilijk voorstellen dat in het echte leven een dronken vicerector met zijn Mercedes-bedrijfswagen tegen een politiecamionette botst, na een bezoek aan de hoeren in het gezelschap van zijn vader.

“Dit is uiteraard niet op die manier gebeurd, daar heb ik mijn fantasie even op hol laten gaan. Maar in de Antwerpse setting van toen was dat heel goed mogelijk geweest. In de jaren zeventig en tachtig werden de universiteiten politiek gedomineerd. Veel professoren en bestuurders aan de universiteiten werden om politieke criteria benoemd. Dat was toen schering en inslag, zeker als men zoals in Antwerpen of Limburg een pluralistische instelling wilde opzetten.”

Het hele boek ademt heimwee naar de academische wereld uit. Klopt dat?

“Je hebt volkomen gelijk. Net op het moment dat ik iets van de materie begon af te weten, werd ik door de wet buiten geschopt. Op het summum van je kennen en alleen maar omdat je 65 wordt. Een echt schandaal. In de Angelsaksische wereld bestaat dat niet, het geval Paul De Grauwe bewijst dat (*Economieprofessor De Grauwe moest op zijn 65ste een punt zetten achter zijn carrière in Leuven en ging daarna aan de slag aan de London School of Economics nvdr*). Ik had rustig nog tien jaar verder kunnen doen. Opstappen was heel pijnlijk voor mij.”

Net als u in het echte leven, voorspelde Yvan Montagne het einde van het Oostblok, lang voordat iedereen dit in de gaten had.

“Ik ging in de jaren tachtig ieder jaar met mijn studenten naar het Oostblok. Daar zag je toen al duidelijk de gaten in het IJzeren Gordijn. Vanaf

‘84-’85 was het me duidelijk dat het niet meer lang zou duren. En ik heb gelijk gekregen. Een paar maanden voor de val van de Muur zette ik dit uiteen in een spreekbeurt voor professoren van de Universiteit Antwerpen. Ik kreeg meteen de bijnaam *Madame Blanche*, een helderziende dus. “

Verrassend in ‘Onder geleerden’ is alleszins de wending dat de CIA achter een chantagepoging zit van de Stasi, de gevreesde inlichtingendienst van Oost-Duitsland. Hebt u zelf last gehad met de CIA?

“In mijn vorige boek, ‘1969. Het jaar van Jelena’, heb ik al geschreven over mijn ervaringen met de CIA. ‘Jelena’ beschrijft trouwens op satirische wijze mijn jaren als professor aan de Faculteit Economie in Diepenbeek. Het is duidelijk dat de CIA, als symbool van de *Deep State* in Amerika, je de duvel wilde aandoet door je te chanteren. De CIA wilde niet alleen de Koude Oorlog winnen, ze wilde ook de geschiedenis van de Koude Oorlog winnen. Tijdens de Koude Oorlog was het taboe om te zeggen dat de Russen ons niet wilden aanvallen, dat ze het zelfs niet konden. Ik heb dat vaak gezegd en had daar mijn redenen voor. Maar dan probeerde men je intellectueel te pakken. Ik heb me altijd verzet tegen de *pensée unique* aan de universiteiten.”

Uw boek past in het #MeToo-tijdperk, met die kanttekening dat vrouwen in uw boek niet altijd slachtoffer zijn.

“Dat gebeurt overall, aan de universiteiten, in de media, in het bedrijfsleven. Vrouwen worden altijd als slachtoffer voorgesteld, maar soms lokken ze gedrag uit. Het machtsmisbruik van mannen moet bestraft worden, zonder afbreuk te doen aan het recht op verdediging. Je moet als man daar maar niet in trappen. Bovendien, wie zonder zonden is, werpe de eerste steen.”

Net toen ik iets van de materie begon af te weten, werd ik door de wet buiten geschopt op de universiteit. Alleen maar omdat je 65 wordt

Yvan Vanden Berghe
Professor-emeritus